Русско-казахский словарь терминов по ДИЕТОЛОГИИ

Г2006
233к

ЕМДӘМТАНУ терминдерінің орысша-қазақша сөздігі

C:\Documents and Settings\gsus\ \dietologija\dietologija0.tif_page 3

Т. Шарманов
М. Ахмет-Төре

Русско-казахский словарь терминов по ДИЕТОЛОГИИ

ЕМДӘМТАНУ терминдерінің орысша-қазақша сөздігі

ББК 81. 2+5т.
Ш 27

БҰЛ ТУЫНДЫ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АҚПАРАТ ЖӘНЕ ҚОҒАМДЫҚ КЕЛІСІМ МИНИСТРЛІГІНІҢ БАҒДАРЛАМАСЫ БОЙЫНША ШЫҒАРЫЛЫП ОТЫР

Шарманов Т., Ахмет-Төре М.
Ш 27 Емдәмтану терминдерінің орысша-қазақша сөздігі :—Алматы: Сөздік-Словарь, 1998.—128 бет. ISBN 5-7667-4520-6

Сөздікте тағаммен емдеу саласында жиі кездесетін аурулардың атауы мен қолданылатын тағамдық өнімдердің және дайын тамақтардың орысша-қазақша аудармасы берілген.

Сөздік тағаммен емдеу саласы мамандарына, ғылыми қызметкерлерге және медициналық оқу орындарының оқытушылары мен студенттеріне, жалпы көпшілік қауымға арналған.

ББК 81. 2+5т.

Ш $\frac{4602030000-}{438\ (05)\ 98}$

© Шарманов Т., Ахмет-Төре М., 1998
© Сөздік-Словарь, 1998
© Баспагер, 1998

ISBN 5-7667-4520-6

АЛҒЫ СӨЗ

Нәрлі дәм - тіршілік атаулының арқауы. Дәмнен үлкен ештеңе жоқ деуіміз де сондықтан шығар.

Табиғаттың тал бойындағы ғажайып құбылыстардың көңілден жырақ, түйсіктен таса астары неғұрлым күрделі, тылсымды бола түскен сайын, көзге шалынар тысқары беті соғұрлым қарапайым, тіпті айтпай-ақ түсінуге болатын сияқты көрінеді. Тап сондай ең танық тәмсілдің - "жұтқан жұтамайды" деген қарапайым қағиданың қауызына сиятын, жұрттың бәріне мәлім де беймәлім мәселенің бірі - тағам проблемасы. Тағамтану - ғылымның өте күрделі бір саласы. Ол медицина мен биология ғылымдарының аясына сыймайды; оны толайым түсіну үшін химия мен физиканың, математика мен кибернетиканың жетістіктерін де кеңінен пайдалану қажет.

Тағам құрамында болатын қоректік заттектер организмге жеткілікті мөлшерде түсіп тұрмаса, адамның қуат-қарымы кеміп, дертке шалдығады. "Ауру - астан" деген ата-бабамыз да, сірә, осыны меңзесе керек. Науқасты емдеу барысында қолданылатын шипалы есері мол заттектердің басым көпшілігі тағам құрамына кіреді. Ендеше ең құдіретті ем - дұрыс ішілген дәм. Дәрі-дәрмек дерттің бетін қайтаруға септесер - күрделі демеу, ал дұрыс ішілген дәм - бүкіл емнің іргетасы. Ауру-сырқауға қарсы емімізді нәрлі дәм арқылы жүргізіп, күнделікті ішіп-жемімізді шипа ретінде дарыта білсек, дәрі уытынан бойымызды таза ұстар едік. Жан мен тән сау дамып, сапалы өмірдің салтанаты ұзарары сөзсіз.

Тағамтанудың бір саласы - **тағаммен** емдеу ілімі. Оның **өз** атаулары, **өзіндік ғылыми терминдік лексикасы** бар. Өкінішке орай, мемлекеттік мәртебе иеленіп, қоғамдық-әлеуметтік **тұрмыстардың** күллі саласына батыл ене бастаған ана тілімізде әлі күнге шейін **бұл** саланың жүйеленген сөздік қоры, қалыптасқан кәсіби атаулары мен баламалары жоқ.

Айтылған олқылықтың орнын толтыру мақсатымен **ұсынылып** отырған осы сөздік медицина мен биологияның, **басқа** да ғылым салалары мамандарының, көпшілік оқырман қауымның **кәдесіне** асатын қажетті **құрал** болар деп **сенеміз.**

Авторлар

Өз пікірлеріңіз бен
ұсыныстарыңызды
мына **мекен-жайға**
жіберулеріңізге болады:
Алматы қаласы,
Клочков к-сі, 66-үй
тел. : 42-92-03
42-03-03

А

АБЛАКТАЦИЯ - аблактация, емшектен шығару

АБРИКОС - өрік

АБРИКОСОВОЕ ВАРЕНЬЕ - **өрік мұраппасы**

АВИТАМИНОЗ • витаминсіздік

АГАЛАКТИЯ - емшектен сүт шықпау

АГАММАГЛОБУЛИНЕМИЯ - агаммаглобулинемия (қанның глобулинсіздігі)

АГАСТРИЯ - **асқазансыздық**

АГГРАВАЦИЯ - аггравация (ауруын әдейі күшейте **көрсету)**

АГЕНТ - агент, себепкер

АГЛЮТЕНОВАЯ ДИЕТА - глютенсіз емдәм

АГНОЗИЯ ВКУСОВАЯ - дәмін ажырата алмау

АГРАНУЛОЦИТОЗ - агранулоцитоз (түйіршікті жасушалардың болмауы)

АГРЕССИВНЫЙ - агрессивті, зиянды, зиянкес, шабуылды

АДАПТАЦИЯ - бейімделу, икемделу

АДАПТАЦИЯ ВКУСОВАЯ - дәмталдауыш бейімделуі (дәмталдауыштың (анализатор) бейімделіп кету себебінен дәмді сезінудің азаюы)

АДАПТАЦИЯ ЭНЗИМАТИЧЕСКАЯ - энзимдік бейімделу (жасуша сыртындағы телімді (спецификалық) заттектің әсерінен жасуша ішіндегі белгілі бір ферменттің белсенділігі артуы)

АДАПТИВНОСТЬ - бейімделгіштік

АДАПТИРОВАННАЯ ДИЕТА - бейімделінген емдәм

АДАПТИРОВАННЫЕ СМЕСИ - сәйкестендірілген **қоспалар**

АДЕКВАТНОСТЬ ПРОВЕДЕНИЯ **ИСКУССТВЕННОГО** ПИТАНИЯ - қолдан қоректендірудің **талапқа** сайлығы, жасанды қорек берудің талапқа сайлығы

АДЕКВАТНЫЙ - **үйлесімді,** сайма-сай, бара-бар, теңбе-тең, **талапқа сай**

АДЕНТИЯ (АНОДОНТИЯ) - **тісі жоқтық, тіссіздік**

АДИНАМИЯ - адинамия, **қимылсыздық, қимылдың жоқтығы**

АДСОРБИРУЮЩИЕ СРЕДСТВА - сорғыш заттар (сүйықтықтың немесе газдың **құрамындағы** әртүрлі заттектерді өз бойына сорып алатын қасиеті бар дәрі-дәрмек)

АЗОТ ОБЩИЙ - жалпы азот

АЗОТ ОСТАТОЧНЫЙ - **қалдық** азот, азот **қалдығы**

АЗОТЕМИЯ - азотемия, **қанда** азот **көбеюі**

АЗОТИСТОЕ ВЕЩЕСТВО - азотты заттек

АЗОТИСТЫЕ ОСНОВАНИЯ - азоттык негіздер

АЗОТИСТЫЙ БАЛАНС - азоттық баланс, азоттык. үйлесім, азот теңгерімі

АЗОТИСТЫЙ БАЛАНС ОТРИЦАТЕЛЬНЫЙ - кері **азот**тык баланс

АЗОТИСТЫЙ БАЛАНС ПОЛОЖИТЕЛЬНЫЙ - оңазоттық баланс

АЗОТИСТЫЙ ДЕФИЦИТ - **азоттық тапшылық** (син.: - кері азоттық баланс)

АЗОТИСТЫЙ МИНИМУМ - **азоттық** минимум (син.: - белоктың физиологиялык **ең** аз мөлшері) - организмдегі азоттык тепе-теңдікті **сақтауға** қажетті белоктың ең аз мөлшері

АЗОТИСТЫЙ ОБМЕН - азот алмасуы

АЗОТНОЕ РАВНОВЕСИЕ - азот тепе-теңдігі

АЗОТОСОДЕРЖАЩИЙ - азотты, **құрамында** азоты бар

АЗОТУРИЯ - азоттың **зәр**мен көп шығуы

АЙВА - беке, беже, беһе

АККЛИМАТИЗАЦИЯ - жерсіндіру (жаңа **климатқа** бейімдеу, жаңа климатқа бейімделу)

АККУМУЛЯЦИЯ - аккумуляция, жинау, **жинақталу**

АКТ ГЛОТАНИЯ - жүтыну **әрекеті**

АКТ ДЕФЕКАЦИИ - үлкен дәретке отыру әрекеті

АКТИВАТОР - белсендіргіш

АКТИВАЦИЯ - белсенділендіру, белсенділену

АКТИВИРОВАННЫЙ - белсендірілген

АКТИВИРОВАННЫЙ УГОЛЬ - белсендірілген көмір

АКТИВНОСТЬ - белсен**ділік**

АКТИВНОСТЬ ПИТАТЕЛЬНЫХ ВЕЩЕСТВ - нәрлі заттектердің белсенділігі

АКТУАЛЬНЫЙ - көкейкесті

АЛИМЕНТАРНАЯ ДИСПЕПСИЯ - ауқаттан іш бұзылу, аукаттык диспепсия

АЛИМЕНТАРНАЯ ДИСТРОФИЯ - ауқаттықдистрофия

АЛИМЕНТАРНАЯ НЕДОСТАТОЧНОСТЬ - аукат жеткіліксіздігі

АЛИМЕНТАРНОЕ ОЖИРЕНИЕ - ауқаттық семіру, ауқаттык семіздік

АЛИМЕНТАРНЫЕ БОЛЕЗНИ - ауқаттық аурулар, алиментарлык аурулар (тағаммен байланысты аурулар)

АЛИМЕНТАРНЫЕ ФАКТОРЫ - ауқаттық ықпалдар, аукаттык факторлар

АЛИМЕНТАРНЫЙ - аукаттык (тағаммен байланысты)

АЛИМЕНТАРНЫЙ МАРАЗМ - ауқатсыздықтан азу

АЛИМЕНТЫ - ауқатақы

АЛКАЛОЗ - алкалоз, сілтіліктің көтерілуі

АЛКОГОЛИЗМ - маскүнемдік

АЛКОГОЛИЗМ ХРОНИЧЕСКИЙ - созылмалы маскүнемдік

АЛКОГОЛЬНЫЕ НАПИТКИ - алкогольді ішімдіктер

АЛЛЕРГЕН - аллерген (аллергияны туындатушы)

АЛЛЕРГИЧЕСКИЕ БОЛЕЗНИ - аллергиялык аурулар

АЛЛЕРГИЯ - аллергия (организмнің аллергенге калыптан тыс жауабы)

~ алиментарная - аукаттык аллергия

~ желудочно-кишечная - асказан-ішек аллергиясы (асқазан-ішек жолдарының кез келген (тек тамақ емес) аллергенге аллергиялык реакциясы)

~ пищевая - тагами аллергия (син.: - аукаттык аллергия)

АЛЫЧА, ТКЕМАЛИ (СЛИВА СОГДИЙСКАЯ) - алыча, соғды кара өрігі

АЛЬБУМИН - альбумин (суда еритін қарапайым белок)

~ сывороточный - қан сарсуының альбумині

~ яичный - жұмыртқа альбумині

АЛЬБУМИН-ГЛОБУЛИНОВЫЙ КОЭФФИЦИЕНТ (АГК) - альбумин-глобулин еселігі (коэффициенті)

АЛЬБУМИНОВОЕ МОЛОКО - альбуминді сүт

АЛЬБУМИНУРИЯ - альбуминурия (альбуминнің несеппен бірге шығуы)

АЛЬТЕРНАТИВНЫЙ - альтернативтік (екінің бірі, көп нұсқаның, мүмкіндіктің бірін таңдап алу қажеттілігі)

АМАСТИЯ - емшексіздік

АМБУЛАТОРНЫЙ БОЛЬНОЙ - амбулаториялык **науқас** (емханаға барып-келіп емделуші наукас)

АМИЛАЗА (син. : ДИАСТАЗА) - амилаза (көмір-суларды ыдыратататын фермент)

АМИЛОЛИТИЧЕСКИЙ - көмірсу қорытушы

АМИНОКИСЛОТНЫЙ АНТАГОНИЗМ - амин қышқылдардың ара қайшылығы

АМИНОКИСЛОТНЫЙ СОСТАВ - амин кышқылдық **құрамы**

АМИНОКИСЛОТЫ - амин **қышқылдары**

~ антикетогенные - антикетогендік амин **қышқылдары** (организмде кетондық заттар пайда болуына қарсы **әсер** ететін **амин қышқылдары;** *аланин, аргинин, аспарагин* **қышқылы және т.б.** жатады)

~ гликогенные - гликогендік амин кышкылдары (алмасу барысында глюкозаға айналатын амин қышкылдары; *аланин, аргинин, аспарагин, серии* **т.б.** жатады)

~ заменимые - алмастырылатын амин кышкылдары (адам организмінде баска амин кышкылдарынан немесе баска органикалык косылыстардан түзіле алатын амин кышкылдары)

~ кетогенные - кетогендік амин кышкылдары (бүл амин Кышкылдарынан алмасу барысында организмде кетондык заттар пайда болады; *пролин,* ***лейцин*** **т.б.** жатады)

~ лимитирующие - шектеуші амин кышкылдары

~ незаменимые - алмастырылмайтын амин кышкылдары (син.: эссенциалды амин кышкылдары) - адам организмінде өз бетінше түзілмейтін, **сондықтан** да тағаммен бірге дайын күйінде түсіп **түруы қажет** амин кышкылдары; *триптофан, фенилаланин, лизин, треонин,* ***валин,*** *лейцин,* ***метионин*** **және** *изолейцин)*

~ эссенциальные - эссенциалды амин кышкылдары (син.: алмастырылмайтын амин кышкылдары)

АНАБОЛИЗМ - анаболизм (тірі организмнің қоршаған ортадан **әр** түрлі қоректік заттектерді қабылдап алып, оны өз бойына сіңіру **қүбылы**сы, түзілістік процесс)

АНАЛИЗ - анализ, талдау, талдама, ажырату

~ генетический - генетикалык талдау (организмнің тектік

қасиеттерін талдау әдісінің **жиынтығы)**

~ кала - нәжісті тексеру (тал-Дау)

~ качественный - сапалық талдау

~ количественный - сандык талдау

~ крови - 1. қанды талдау; 2. **қан талдамасы (қан көрсеткіші)**

~ мочи - несепті тексеру, зәрді тексеру (талдау)

~ органолептический - түйсіктеп талдау (азык-түлік, ет, сүт т.б. өнімдердің сапасын саңылау мүшелерінің **көмегімен** тексеру)

~ структурный - құрылымдық талдау

- химический - **химиялық** талдау

АНАЛИЗАТОР - талдауыш

~ вкусовой - дәм талдауыш

~ обонятельный - иіс талдауыш

АНАЛОГИЧНЫЙ - үксас, тақілетті

АНАЛОГИЯ - үйлес **нұсқа, ұқсастық**

АНАЛЬГЕЗИРУЮЩЕЕ СВОЙСТВО - ауырғанды басатын қасиет

АНАЛЬГИЯ - ауырсынбау, ауырғанды сезбеу

АНАЛЬНОЕ ОТВЕРСТИЕ - тышар

АНАМНЕЗ - **сыр тартқы**

~ акушерский - акушериялык сыр тарткы

~ аллергологический - аллергологиялық сыр тартқы

~ болезни - сыркаттык сыр тарткы

~ жизни - өмірбаяндык сыр тарткы

~ наследственный - үрім-**бұтақтық** сыр тарткы

~ профессиональный кәсіптік сыр тарткы

- семейный - **отбасылық сыр** тарткы

~ социальный - әлеуметтік (түрмыстык) сыр тарткы

~ фармакологический - емдомдык сыр тарткы

~ эпидемиологический - індеттік сыр тартқы

АНАНАС - ананас (шырын жемісті тропикалык **өсімдік)**

АНАСАРКА - анасарка (ісінудің **бүкіл** денеге таралуы)

АНАФИЛАКСИЯ - анафилаксия (сезімталдығы **көтерілген** организмнің аллергенге қарсы жедел дамитын аллергиялык жауабы)

АНАФИЛАКТИЧЕСКИЙ ШОК - анафилаксиялық шок

АНАЦИДНОСТЬ - анацидтік, **қышқылсыздық**

АНГЕЛЕК - әңгелек

АНГИНА - баспа

АНГИОСПАЗМ - ангиоспазм (тамыр жиырылуы)

АНГУЛИТ (ЗАЕДА) - ауыздық

АНЕМИЯ - анемия (қанда гемоглобиннің азаюы)

~ алиментарная - аукаттык анемия

~ беременных - жүктілік анемиясы, екі қабат әйелдер анемиясы

~ врожденная - туа біткен анемия

~ вторичная - **салдарлы** к, анемия

~ гемолитическая - гемолиздык анемия

~ гипохромная - **гипохромдық** анемия

~ железодефицитная - темір тапшылықты анемия

~ железорефрактерная - темірге рефрактерлі анемия (темірмен емдеуге көнбейтін анемия)

~ злокачественная - қатерлі анемия

~ инфекционная - инфекциялык **(жұқпалық)** анемия

- медикаментозная - дәрілік анемия

~ острая - жіті анемия

~ первичная - **ілкілік** анемия

- постгеморрагическая - кансырау анемиясы

~ серповидно-клеточная - орак тәрізді жасушалы **анемия, орақша** жасушалы анемия

- хроническая - созылмалы анемия

АНЕСТЕЗИРУЮЩЕЕ СВОЙСТВО - ауырсынуды басатын касиет

АНОРЕКСИЯ - тәбетсіздік

~ невротическая - невроздық тәбетсіздік (жағымсыз эмоция кезінде ми кыртысы функциясының шамадан тыс қозуынан туындаған тәбетсіздік)

~ **нейродинамическая -** нейродинамикалык тәбетсіздік (катты ауырсыну сияқты шамадан тыс тітіркеніс әсерінен мидағы тәбет орталығы функциясының тежелуінен болатын тәбетсіздік)

- нервная - жүйкелеу тәбетсіздігі, жүйкелік тәбетсіздік (син.: - анорексия нервно-психическая)

~ нервно-психическая - жанжүйкелік тәбетсіздік (син.: - анорексия нервная, кахексия нервная) - психикалык аурудың әсерінен тамақ ішпей **қу** сүйек болып арықтау

АНОСМИЯ - аносмия, иісті сезбеушілік, иісті сезінбеу

АНТАГОНИЗМ - антагонизм, қарама-қайшылық

АНТАГОНИЗМ ВЕЩЕСТВ - **заттектер** кайшылығы

АНТАГОНИЗМ ЭФФЕКТА ФАКТОРОВ - ыкпалдар **әсерінің** қайшылығы, факторлар әсерінің **қайшылығы**

АНТАЦИДНОЕ ДЕЙСТВИЕ - кышкылдықты басатын **әсер**

АНТИАНЕМИЧЕСКИЙ - анемияға карсы

АНТИАНЕМИЧЕСКИЙ ФАКТОР - анемияға карсы ыкпал

АНТИБАКТЕРИАЛЬНАЯ ТЕРАПИЯ - бактерияға карсы ем

АНТИБАКТЕРИАЛЬНОЕ ДЕЙСТВИЕ - **бактерияға** карсы эсер

АНТИВИТАМИНЫ - антивитаминдер (организмде витаминдердің әсерін жоятын заттектер)

АНТИГЕН - антиген, антитек, қарсытек

АНТИОКИСЛИТЕЛИ (АНТИОКСИДАНТЫ) - антиоксиданттар (тотығуға карсы эсер ететін заттектер)

АНТИОКСИДАНТ - антиоксидант (тотығуға карсы)

АНТИТОКСИН - уыт кайырғы

АНТИФЕРМЕНТНЫЕ ВЕЩЕСТВА - ферментке карсы заттектер, антиферменттік заттектер

АНТОНОВКА - антоновка **(алма сорты)**

АНТОФЕИН - антофеин (кейбір өсімдіктердің жасуша шырынында болатын кара қоңыр бояу (пигмент)

АНТОХЛОР - антохлор (өсімдіктің жасуша шырынында кездесетін сэры түсті бояу (пигмент)

АНТОЦИАН - антоциан (өсімдіктердің жасуша шырынында кездесетін **қызыл, көк** немесе күлгін түсті бояу)

АНТРОПОМЕТРИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ - антропометриялык көрсеткіштер (адам денесінің өлшем көрсеткіштері)

АНУРИЯ - анурия, **зәр** шықпау

АНУС - тышар

АПАТИЯ - селкостық, енжарлык

АПЕЛЬСИН - апельсин (тропикте, субтропикте **өсетін** жеміс)

АПЕПСИЯ - апепсия (асқазанда пепсин өндірілмеуі)

АПОНЕВРОЗ - 1. жалпак сіңір; 2. шандыр

АПОПЛЕКСИЯ - қан құйылу (кез келген ағзаға кан тамыры жарылып кетіп қан күйылу)

АПОПЛЕКСИЯ МОЗГА - миға қан күйылу (син.: - инсульт геморрагический)

АПОРТ - апорт (алма сорты)

АППАРАТ ПИЩЕВАРИТЕЛЬНЫЙ - ас корыту ағзалары, ас корыту аппараты

АППЕНДИЦИТ - аппендицит, сокырішек (бүйеннің **құрт тәрізді** өсіндісінің кабынуы, соқыр ішек өсіндісінің кабынуы)

АППЕТИТ - тәбет, зауық

АПРОБАЦИЯ - ресми түрде макүлдау, кабылдау

АПРОБИРОВАНИЕ - ма**құлдау,** кабылдап алу

АПТЕКАРЬ - **дәріханашы**

АРАХИДОНОВАЯ КИСЛОТА - арахидон қышқылы

АРАХИС, ЗЕМЛЯНОЙ ОРЕХ - жержаңғак, **қытай** жаңғак, арахис

АРАХИСОВОЕ МАСЛО - арахис майы

АРБУЗ - карбыз

АРБУЗНОЕ СЕМЯ - карбыз шопағы

АРГУМЕНТ - **уәж**

АРИТМИЯ СЕРДЦА - жүрек аритмиясы, жүрек ырғаксыздығы (жүрек соғуының ретсіздігі)

АРОМАТ - хош иіс

АРОМАТИЗАТОРЫ - хош иістендіргіштер

АРОМАТИЗАЦИЯ - хош иістендіру

АРОМАТИЧЕСКИЕ РАСТЕНИЯ - хош иісті өсімдіктер (эфир майлы өсімдіктер тобы)

АРОМАТИЧЕСКИЕ УГЛЕВОДОРОДЫ - **хош иісті көмірсутегілер**

АРОМАТНЫЙ - хош иісті

АРТЕРИАЛЬНОЕ ДАВЛЕНИЕ - артерия кысымы

АРТЕРИЯ - артерия, лыпы**ма тамыр**

АСКАРИДА - бөсір

АСКАРИДОЗ- **бөсір басу,** бөсір ауруы

АСКОРБИНОВАЯ КИСЛОТА - аскорбин қышқылы

АССИМИЛЯЦИЯ - ассимиляция, бойға сіңіру (қоректік заттектерді организмнің өзіне бейімдеп алып сіңіруі)

АССОРТИ - жиынтық, түртүрі

АССОРТИМЕНТ - өнімнің түрлері, **құрамы**

АСТЕНИЯ - астения, әлсіздік, күшсіздік, күш-куат**сыздық**

АСТМА - демікпе

АСТМАТИЧЕСКИЙ СТАТУС - демікпелі жағдай

АСФИКСИЯ - **тұншығу**

АСЦИТ - іш шемені

АТЕРОСКЛЕРОЗ - атеросклероз (артериялык (лыпыма) тамырлардың ішіне майлы заттектер **жиналып** беріштенуі)

АТЕРОСКЛЕРОТИЧЕСКАЯ БЛЯШКА - атеросклероз **түйіндағы**

АТОНИЧЕСКИЙ - әлсіз

АТОНИЯ - атония, күшқуатсыздык, **әлсіздік**

~ желудка - асқазан куатсыздығы **(қимылсыздығы)**

~ кишечника - ішек қуатсыздығы **(қимылсыздығы)**

~ пищевода - өңеш қуатсыздығы

АТРЕПСИЯ - емшекке жарымау (корек жеткіліксіздігінен баланың жүдеуі)

АТРОФИЯ - сему, солу

АУДИТОРИЯ - **дәрісхана**

АУТОАЛЛЕРГИЯ - аутоаллергия (организмде өз жасушаларына аллергия даму)

АУТОИНТОКСИКАЦИЯ - өздігінен улану, **өзін-өзі** улау

АУТОРЕГУЛЯЦИЯ - ауторегуляция (өзін-өзі реттеу)

АФАГИЯ - афагия, **жұтына** алмау, **жұта** алмау

АФТЫ - күлдірек жара, **күлдірек**

АХИЛИЯ - ахилия, асқазан **сөлсіздігі, сөлсіздік** (асқазан сөлінің **өндірілмеуі)**

АХЛОРГИДРИЯ - ахлоргидрия (асказан **сөлінде** түз **қышқылының** болмауы)

АХОЛИЯ - ахолия, ішекке өт түспеуі

АЦЕТОНУРИЯ - ацетонурия **(зәрмен** бірге ацетон шығуы)

АЦИДОГЕНЕЗ - ацидогенез **(H^+** йондарын өндіру)

АЦИДОЗ - ацидоз, қышкылдану (организмде қышқылдық **көтерілуі)**

АЦИДОФИЛЬНОЕ МОЛОКО - ацидофильді сүт

АЦИДОФИЛЬНЫЕ БАК**ТЕРИИ** - ацидофиль бактериялар

АЦИДОФИЛЬНЫЕ ПРОДУКТЫ - ацидофильді **өнімдер**

АЭРОФАГИЯ - аэрофагия, ауа жүту, ауа **жұтылуы**

Б

БАЗАЛЬНЫЙ - негізгі (астындағы, **негізін** құрайтын, **тұғыры)**

БАЙХОВЫЙ ЧАЙ - буйра шай, **пәміл** шай

БАКТЕРИОЛОГИЧЕСКОЕ ОБСЛЕДОВАНИЕ - бактериологиялық тексеру

БАКТЕРИОЛОГИЯ - бактериология (бактерияларды жан-жақты зерттейтін ғылым **саласы)**

БАКТЕРИОНОСИТЕЛЬ - бактерия таратушы

БАКТЕРИЦИДНЫЙ - бактерияларды **жоятын**

БАКТЕРИЦИДЫ - бактерия жойғыштар

БАКТЕРИЯ - бактерия (микроскоп аркылы ғана **көрінетін** организм)

БАКШТЕЙН - бакштейн (ірімшіктің бір сорты)

БАЛАНС **- 1.** теңгерме **көр**сеткіш, теңдік, теңгерілгендік, теңдестік, баланс, тепе-теңдік, үйлесім; 2. **құбылыста** немесе қарым-қатынаста аралык **қатынас мөлшерін** сипаттайтын көрсеткіш

БАЛАНС АЗОТА - азот үйлесімі

БАЛАНС В ОРГАНИЗМЕ - организмдегі үйлесім

БАЛАНС ЭНЕРГИИ - энер**гия** теңелісі

БАЛЛ - 1. **баға;** 2. үпай

БАЛЛАСТНЫЕ ВЕЩЕСТВА ПИЩИ - тағамның қорытылмайтын заттектері

БАЛЬЗАМ - **бальзам** (өсімдік организмінде түзіліп пайда болатын азотсыз органикалық хош иісті смолалы (шайырлы) заттек)

БАНАН - банан (тропикте, субтропикте өсетін жемісті **өсімдік)**

БАНИТЬ - акжемдеу (ащы түздалған балыкты суға үзақ салып қойып түзын кетіру)

БАНКЕТ - зияпат

БАРАНИНА - **қой** еті

БАРАНИНА НИЗШЕГО СОРТА - арык кой еті

БАРБАРИС - зирек, бөріқарақат

БАРЬЕР - тосқауыл

БАТАТ, СЛАДКИЙ КАРТОФЕЛЬ - тәтті картоп

БАУРСАКИ - бауырсак

БЕЗАЛКОГОЛЬНЫЕ НАПИТКИ - алкогольсіз сусын**дар**

БЕЗБЕЛКОВЫЕ ПРОДУКТЫ - белоксыз өнімдер

БЕЗБЕЛКОВЫЙ - белоксыз, протеинсіз

БЕЗВКУСНЫЙ - татымсыз, **дәмсіз**

БЕЗВРЕДНОСТЬ - зиян**сыздық**

БЕЗВРЕДНЫЙ - зиянсыз, заласыз

БЕЗНАТРИЕВАЯ ДИЕТА (БЕССОЛЕВАЯ) - түзсыз **емдәм**

БЕЗОПАСНОСТЬ ПИЩЕВЫХ ПРОДУКТОВ - азыктүліктің кауіпсіздігі

БЕЗОПАСНЫЙ - **қауіпсіз**

БЕЗОСТЫЙ - кылтанаксыз

БЕЗУПРЕЧНЫЙ - мінсіз

БЕЗУСЛОВНЫЙ РЕФЛЕКС - **шартсыз** рефлекс

БЕКОН - кақталған шошқа **еті**

БЕЛИП - **белип** (ак ірімшік, **нәлім және** өсімдік майы қосылған **белоктық өнім)**

БЕЛКИ (БЕЛОК) - белоктар (белок)

~ запасные - **қор** белоктар (тағаммен бірге енетін белок мөлшері жеткіліксіз жағдайларда **жұмсалатын** организмнің ішкі қор **ретінде жинақталған** белогы, негізінен бауырға **және** бүлшык етке жинақталады)

- неусвояемые - сіңірілмейтін белоктар (ас корыту сөлінің ферменттерімен гидролизденбейтін және организмде ассимиляцияланбайтын тагам күрамындағы белоктар)

~ общий - жалпы белок (тагами өнімнің күрамындағы азотты аныктап есептеу арқылы шығарылатын белок мөлшері; **гигиеналық көрсеткіш)**

~ пищевые - тагами белоктар

~ усвояемые - сіңімтал белоктар, сіңірілетін белоктар

БЕЛКОВАЯ ДИЕТА - бе**ло** кты **емдәм**

БЕЛКОВАЯ НЕДОСТАТОЧНОСТЬ - белок жеткілік**сіздігі**

БЕЛКОВО-ЖИРОВОЙ ДИЕТИЧЕСКИЙ СТОЛ - белоктымайлы **емдәм** мәзірі

БЕЛКОВО-ЭНЕРГЕТИЧЕСКАЯ НЕДОСТАТОЧНОСТЬ - белок пен энергия жеткіліксіздігі (тамақтың **нәрлілігі** темен **және** белок жетіспеушіліктен туындайтын организмдегі дертті жағдайдың жалпы атауы)

БЕЛКОВЫЕ, ЖИРОВЫЕ, УГЛЕВОДНЫЕ КОМПОНЕНТЫ - белокты, майлы, **көмір**сулы **құрамбөліктер**

БЕЛКОВЫЙ ОБМЕН - белок **алмасу** ы

БЕЛОК - протеин, белок

БЕЛОК МЫШЕЧНОЙ ТКАНИ - бүлшық ет тінінің белогы

БЕЛОК ПРОСТОЙ (ПРОТЕИН) - карапайым белок (протеин)

БЕЛОК СЛОЖНЫЙ (ПРОТЕИД) - күрделі белок (протеид)

БЕЛОК ЯИЧНЫЙ - жумырт**қа** ак уызы

БЕЛОКРОВЬЕ - ак **қандық**

БЕЛУЖИНА - кортпа балыктан жасалған тамақ

БЕЛУЖЬЯ ИКРА - кортпа балык уылдырығы

БЕЛЫЙ ГРИБ - ак саңырау-**құлақ**

БЕЛЫЙ ХЛЕБ - ак нан

БЕЛЯШ - бәліш

БЕЛЯШИ С МЯСОМ - ет салған **бәліш**

БЕРЕМЕННАЯ ЖЕНЩИНА - екіқабат әйел, жүкті **әйел**

БЕРЕМЕННОСТЬ - жүктілік

БЕСКОНТРОЛЬНО - бақы-лаусыз

БЕСКОСТНЫЙ - **сүйексіз**

БЕСКУЛЬТУРЬЕ - **мәдени**-етсіздік

БЕСПЛАТНЫЙ - тегін

БЕСПОЛЕЗНЫЙ - пайда-**сыз**

БЕСПОМОЩНЫЙ - дәр-менсіз

БЕСПОРЯДОЧНЫЙ - ретсіз

БЕСПРИМЕСНЫЙ - қоспа-**сыз**

БЕССИЛИЕ - әлсіздік

БЕССИМПТОМНОЕ ЗАБО-ЛЕВАНИЕ - **әйгіленімсіз ауру**

БЕССИСТЕМНОСТЬ - жүйесіздік

БЕССОЛЕВАЯ - **тұзсыз**

БЕССОЛЕВАЯ ДИЕТА - тұзсыз емдәм

БЕССОННИЦА - ұйықысыз-дық, ұйқы кашу

БИО... - био... **(біріккен сөздерде** тіршілікке, өмірге қатысты мағынаны білдіретін ұғым) . ,

БИОГЕННЫЕ ФАКТОРЫ ЖИВОЙ СРЕДЫ - **тіршіліктік** ортадағы биогендік **ықпалдар** (факторлар)

БИОЛОГ - биолог (биология ғылымы **саласының** маманы)

БИОЛОГИЧЕСКАЯ АК-ТИВНОСТЬ - биологиялык белсенділік

БИОЛОГИЧЕСКАЯ ЦЕН-НОСТЬ - биологиялык **құнды**-лык, биокүндылық

БИОЛОГИЧЕСКАЯ ЦЕН-НОСТЬ ПИЩИ - тағамның биологиялык **құндылығы**

БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАК-ТОР - биологиялык ыкпал (фактор)

БИОЛОГИЧЕСКИЙ ЭФ-ФЕКТ - биологиялык әсер

БИОЛОГИЧЕСКОЕ ЗНА-ЧЕНИЕ - биологиялык маңызы

БИОЛОГИЯ - биология (бүкіл тірі табиғат **әлемін және** оның заңдылыктарын зерт-тейтін ғылым саласы)

БИОПСИЯ - биопсия (тірі организмнен тінді кесіп алып микроскоппен зерттеу)

БИОСИНТЕЗ - **биотүзіліс** (тірі организм өзіне кажетті заттектерді өндіру процесі (үдерісі)

БИОХИМИК - биохимик, биохимия маманы

БИОХИМИЯ - биохимия (тірі организмнің **құрамына**

кіретін химиялык заттектерді, олардың кұрылысын **және** функциясын зерттейтін **ғылым** саласы)

БЛАГОПРИЯТНОЕ ДЕЙСТВИЕ - қолайлы эсер, жайлы эсер

БЛАГОПРИЯТНЫЙ - 1. колайлы, жайлы; 2. жағымды

БЛАГОСОСТОЯНИЕ - әлауқат

БЛАГОТВОРНОЕ ВЛИЯНИЕ - игі эсер, пайдалы эсер

БЛАНШИРОВАТЬ - шарпыту, ыстык сумен шайып алу (кез келген азық-түлікті **қайнақ суmен** 1 минуттай шарпытып алу)

БЛИН - жайма қүймак

БЛИННАЯ - **қүймақхана**

БЛИННАЯ МУКА - қүймақтык үн, **қүймақ үн**

БЛОК - бөгет

БЛОКАДА - **бөгеліс**

БЛОКАТОР - бөгегіш

БЛУЖДАЮЩИЙ НЕРВ - әмбебап нерв, кезбе нерв

БЛЮДА ХОЛОДНЫЕ - салқын тамактар

БЛЮДО **- 1.** тамак, ас, **дәм; 2. табақ**

БЛЯШКА АТЕРОСКЛЕРОТИЧЕСКАЯ - атеросклероз түйіндағы

БОБ - бүршакбас, **і рі** бүршақ

БОБОВЫЕ - **бұршақтар тұ**кымдасы

БОБОВЫЕ ОВОЩНЫЕ КУЛЬТУРЫ - **көкөніс бұршақ** дакылдары

БОДРОСТЬ - сергектік

БОДРЯЩИЙ - сергітетін, ширақтандыратын

БОЛЕЗНЕННАЯ ДЕФЕКАЦИЯ - үлкен **дәретке** отырғанда тік ішектің ауыруы (ауырсыну)

БОЛЕЗНЕННОСТЬ- ауырғандык, ауырсынғандық, ауыр**сынғыштық**

БОЛЕЗНЕННЫЙ - 1. ауыратын, жанға бататын; 2. сырқаттанғыш, ауырғыш, аурушаң

БОЛЕЗНЕТВОРНЫЙ - ауру туындататын

БОЛЕЗНИ ВНУТРЕННИХ ОРГАНОВ - ішкі ағзалар ауруы

БОЛЕЗНИ ИНФЕКЦИОННЫЕ - жүкпалы аурулар

БОЛЕЗНИ ОБМЕНА ВЕЩЕСТВ - заттек алмасу аурулары

БОЛЕЗНИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ - **кәсіптік** аурулар

БОЛЕЗНЬ - ауру, дерт, кесел, касте

БОЛЕЗНЬ БОТКИНА - Боткин ауруы

БОЛЕТЬ - ауыру, науқастану, сыркаттану

БОЛЕУТОЛЯЮЩИЙ ЭФФЕКТ - ауырғанды басатын **әсер**

БОЛЬ - **ауыру,** ауырсыну

БОЛЬНИЦА - аурухана (емхана - емдейтін мекеме)

БОЛЬНОЙ - **науқас,** сырқат

БОЛЬШОЙ КУХОННЫЙ НОЖ - селебе

БОТУЛИЗМ - ботулизм (анаэробтык микробтардың тагам арқылы организмге түсуінен дамитын ауру)

БОЯРЫШНИК - долана

БРАДИКАРДИЯ - **бради**кардия (жүрек **соғуының** сиреуі)

БРАК - 1. ақаушылык, жарамсыз, жарамсыздык; 2. неке

БРАКЕР - ақау іздеуші, **ақаушы**

БРАКЕРАЖ - ақау іздеу

БРАКОВАННЫЙ - акаулы, жарамсыз, ақауы бар

БРЕД - сандырак

БРЕЗГАТЬ - жеркену

БРЕЗГЛИВЫЙ - жеркеншек

БРИКЕТ - текше

БРОДИЛЬНЫЙ - ашытатын, ашыту

БРОДИТЬ - ашыту

БРОЖЕНИЕ - ашу, божу, быжылдау

БРОЖЕНИЕ МОЛОЧНОКИСЛОЕ - сүткышқылды ашу

БРОЖЕНИЕ СПИРТОВОЕ - спиртті ашу

БРОЖЕНИЕ УКСУСНОКИСЛОЕ - **сіркеқышқылды** ашу

БРОНЗОВАЯ БОЛЕЗНЬ - **қола** түстес ауру

БРОНХИТ - бронхит (кеңірдекшелердің кабынуы)

БРУСНИКА - кызамык, итбүлдірген

БРУЦЕЛЛЕЗ - бруцеллез, сарып

БРЫЖЕЙКА - шажыркай

БРЫНЗА - сүзбе, түзды сүзбе

БРЮКВА - тарна

БРЮКВА СТОЛОВАЯ - асхана тарнасы

БРЮШИНА - **ішперде**

БРЮШКО, БРЮХО - іш, **қарын, құрсақ**

БРЮШНОЙ ТИФ - іш сүзегі

БУЖ - сүмбі

БУЖЕНИНА - қақталып пісірілген шошқа еті

БУЖИРОВАНИЕ - **сүмбілеу**

БУЖИРОВАНИЕ ПИЩЕВОДА - өңешті сүмбілеу

БУЗА - боза

БУЙВОЛИНОЕ МОЛОКО - **қодас** сүті, енеке сүті

БУЙНЫЙ БОЛЬНОЙ - елірген наукас

БУЛИМИЯ - булимия, меш**кейлік**

БУЛКА - бөлке нан

БУЛКА СДОБНАЯ - май**ко**спа белке

БУЛЬВАРНЫЙ - бульбарлык (сопақша мига қатысты)

БУЛЬОН - сорпа

БУЛЬОННОЕ МЯСО - **сор**палык ет

БУРАК - **лəблеме** (асханалық кызыл кызылша)

БУТЕРБРОД - бутерброд, май **жаққан** нан

БУТЕРБРОДНЫЙ МАРГАРИН (ЖИР, КРЕМ) - бутерброд маргарині (майы, кремі)

БУФЕР - буфер, араша, аралык

БУФЕРНАЯ СИСТЕМА - буферлік жүйе, **арашалағыш** жүйе, аралык жүйе

БУФЕТ - **дəмхана**

БУФЕТНЫЕ ПРОДУКТЫ (ХЛЕБ, МАСЛО, САХАР) - **дəмханалық** тамактар (нан, май, **қант)**

БУФЕТЧИЦА - **дəмханашы**

БЫСТРОРАСТВОРИМЫЙ - тез еритін

БЫТОВЫЕ УСЛОВИЯ - түрмыс **жағдайлары**

В

ВАГОТОМИЯ - ваготомия **(əмбебап** нервті кесу)

ВАЖНОСТЬ - маңыздылык, зор **мəнділік**

ВАЖНЫЙ - маңызды

ВАЗОДИЛАТАЦИЯ - қан **тамырының** босаңсып кеңеюі

ВАЗОКОНСТРИКЦИЯ - кан тамырының кысылуы

ВАНИЛЬ - ваниль (жемісі бар тропикалык **өсімдік,** дəмдеуіш ретінде **пайдаланылады)**

ВАРЕНЕЦ - кою айран

ВАРЕНЫЙ - **пісірілген**

ВАРЕНЫЙ ВКРУТУЮ .- қатты болып піскен

ВАРЕНЬЕ - **мұраппа**

ВАРИАНТ - **нұсқа,** түр, вариант

ВАРИАНТЫ ДИЕТ **- емдəм** түрлері, емдəмдердің баска **нұсқалары**

ВАРИТЬ - **пісіру**

ВАРИТЬ МЯСО - ет асу

ВАРКА - пісіру

ВАРКА ПАРОМ - буга пісіру

ВАРЬИРОВАТЬ - түрлендіру, түрін **өзгерту**

ВАТРУШКА - ватрушка (ішіне ірімшік салып пісірілген нан)

ВАФЛИ ДЕТСКИЕ • балалар вафлиі

ВАФЛИ КЛУБНИЧНЫЕ - **құлпынай** вафлиі

ВЕГЕТАРИАНЕЦ - вегетариан (ет жемейтін, өсімдіктен **жасалған** тамақпен қоректенетін адам)

ВЕГЕТАРИАНСКАЯ ПИЩА - вегетариандык тамақ, етсіз тамақ

ВЕРЕТАРИАНСКИЙ - вегетариандык (етсіз)

ВЕГЕТАТИВНАЯ НЕРВНАЯ СИСТЕМА - вегетативтік нерв жүйесі

ВЕДОМОСТЬ - мәлімет тізім, **мәлімет жинағының тізімі**

ВЕЖЛИВОСТЬ - **әдептілік,** сыпайылык, көргенділік

ВЕРБЛЮЖАТИНА - түйе **еті**

ВЕРБЛЮЖЬЕ МОЛОКО - түйе сүті

ВЕРМИШЕЛЬ- вермишель (зауыдта **істелген жұмыр** кеспе)

~ высшего сорта - жогаргы сортты кеспе

- яичная - **жұмыртқа** косыл**ған** кеспе

ВЕРОЯТНО - мүмкін, ықтимал

ВЕРОЯТНОСТЬ - ыктимал**дық**

ВЕС - салмак

ВЕС (ПРИБАВИТЬ В ВЕСЕ) - салмак (салмак косу)

ВЕТЧИНА - ветчина, сүрленген шошқа еті

ВЕТЧИННАЯ КОЛБАСА - ветчина шужыгы

ВЕЩЕСТВО - заттек

ВЕЩЬ - зат, **нәрсе**

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ - **әре**кеттестік

ВЗАИМОЗАВИСИМОСТЬ - **өзара тәуелділік**

ВЗАИМОЗАВИСИМЫЙ - өзара **тәуелді**

ВЗАИМОИСКЛЮЧАЮЩИЙ - бірін-бірі **жоққа шыға**рушы

ВЗАИМООТНОШЕНИЕ - **қарым-қатынас**

ВЗАИМОПРЕВРАЩЕНИЕ ВЕЩЕСТВ - заттектердің өзара ауысуы, заттектердің өзара біріне бірі айналуы

ВЗАИМОСВЯЗЬ - іліктестік, **өзара** байланыс

ВЗБИВАНИЕ - **көпірту**

ВЗБОЛТАТЬ - шайқау, араластыру

ВЗБРАЖИВАНИЕ - божу

ВЗВЕСИТЬ - таразылау

ВЗДУТИЕ - кампаю

ВЗДУТИЕ ЖИВОТА - іш кебу, іштің кампаюы

ВЗРОСЛЫЙ ЧЕЛОВЕК - есейген адам

ВИЗУАЛЬНАЯ ПРОВЕРКА - **қарап шығу**

ВИЗУАЛЬНЫЙ - көзге **кө**рінетін, көзбен **көру**

ВИЗУАЛЬНЫЙ МЕТОД - **көзбен** шолу **тәсілі**

ВИЛКА - шанышкы

ВИЛОК - **капустаның** басы, орамжапырак шогы

ВИНО - шарап

ВИНОГРАД - жүзім

ВИНОГРАД МУСКАТ - мускат жүзімі

ВИНОГРАДНАЯ КИСТЬ - **жүзім шоғы**

ВИРУЛЕНТНОСТЬ - вирулenттік **(микробтардың** ауру **қоздыру** күштілігі)

ВИРУСОЛОГИЯ - вирусология (вирусты зерттейтін **ғылым)**

ВИСЦЕРАЛЬНЫЙ - висцералдык, ішкі агзалык

ВИТАМИНИЗАЦИЯ ПРОДУКТОВ - азыкты витаминдендіру

ВИТАМИНИЗИРОВАННОЕ ПИТАНИЕ - витаминдендірілген тагам (емдэм)

ВИТАМИННЫЕ НАПИТКИ - витаминді сусындар

ВИТАМИННЫЙ СОСТАВ - витаминдік күрамы

ВИТАМИНОЛОГИЯ - витаминология, витаминтану

ВИТАМИНОПОДОБНЫЕ ВЕЩЕСТВА: - **витамин тәрізді** заттектер:

~ **B_4** - **холин**

~B_8 - **инозит**

~ **B_{13}** (устар.) - орот кышкылы

~ **B_{15}** - пангам кышкылы

~ ВТ - карнитин

~ F - эссенциалды май қышқыл (алмастырылмайтын)

~ **U** - S-метилметионин

ВИТАМИНОПОДОБНЫЕ СОЕДИНЕНИЯ - витамин **тәрізді** косылыстар

ВИТАМИНОТЕРАПИЯ - витаминмен емдеу

ВИТАМИНЫ - витаминдер

ВИТАМИНЫ ВОДОРАСТВОРИМЫЕ: - **суға еритін** витаминдер:

~ **B_1** - тиамин

~ B_2 - рибофлавин

- Вз - пантотен кышкылы

- **B_6** - пиридоксин

~ **B_{12}** - цианкобаламин

~ **B_9,** ВС, М - фолацин, фолий кышкылы, птероилглютамин **қышқылы**

- Н - **биотин**

~ С - аскорбин кышкылы

~ Р - биофлаваноидтар, полифенолдар

- РР - никотин кышкылы, ниа**цин**

- N - липое **(тиокто) қышқылы**

ВИТАМИНЫ ЖИРОРАСТВОРИМЫЕ: - **майға** еритін витаминдер:

~ А - ретинол

~ Д - кальцийферол

~ **$Д_2$** - эргокальцийферол

~ Дз - холекальцийферол

~ Е - токоферолдар

~ К - филлохинондар

ВИШНЕВОЕ ВАРЕНЬЕ - шие мүраппасы

ВИШНЕВЫЙ - шиеден **жа-салған**

ВИШНЯ - шие

ВКЛЮЧЕНИЯ - **кірінділер**

ВКРУТУЮ - катты болып піскен

ВКУС - 1. **дәм,** татым; 2. талгам

ВКУСНЫЙ - **дәмді,** татымды

ВКУСОВАЯ АГНОЗИЯ - **дәмін** ажырата алмау

ВКУСОВАЯ ГАЛЛЮЦИНАЦИЯ - дэм сезу галлюцинациясы, жок **дәмнің** сезілуі

ВКУСОВАЯ ГИПЕРТЕНЗИЯ - **дәмдік гипертензия, дәм** сезінудің **шамадан тыс** артуы

ВКУСОВОЕ КАЧЕСТВО - дәмділік сапасы

ВКУСОВОЕ ОЩУЩЕНИЕ - **дәмділікті** сезіну, **дәмін** сезіну

ВКУСОВЫЕ ВЕЩЕСТВА - дәмділік заттектер, татымдык заттектер

ВКУСОВЫЕ ДОСТОИНСТВА - **татымдылығы, дәмділігі,** **дәмділік** дәрежесі, татымдылык **дәрежесі**

ВКУСОВЫЕ ИЗВРАЩЕНИЯ - дэм сезу бүрмалануы

ВКУСОВЫЕ ПРИВЫЧКИ - **талғамдық дағдылар, дағдыланған** дәмі

ВКУСОВЫЕ ПРОДУКТЫ - татымдык **өнімдер**

ВКУСОВЫЕ СВОЙСТВА - **дәмділік қасиеттері,** татымдык қасиеттер

ВЛАГА - дым, **ылғал,** су

ВЛАЖНОСТЬ - **ылғалдылығы,** ылгалдылык

ВЛАЖНЫЙ - дымкыл

ВЛЕЧЕНИЕ - әуестік, **құштарлық, салыну**

ВЛИВАНИЕ - кую

ВЛИЯНИЕ - 1. **әсерін тигізу,** ықпалын жасау, ықпал ету; 2. бедел, ықпал

ВЛИЯТЬ - эсер ету

ВЛОЖИТЬ - салу

ВМЕСИТЬ - **қоса илеу**

ВМЕСТЕ - бірге, бірлесіп

ВМЕСТИМОСТЬ - сыйымдылық

ВМЕСТИТЬ - **сыйғызу,** сыйыстыру

ВМЕСТО - орнына

ВМЕШАТЕЛЬСТВО - кірісу, килігу, араласу, қол **сұғу**

ВМЕШАТЬ - **қосып** араластыру

ВНЕДРЕНИЕ - енгізу, ендірме

ВНЕЗАПНАЯ БОЛЕЗНЬ - тосын ауру

ВНЕЗАПНО - кенет, оқыс, күтпеген жерден

ВНЕЗАПНОЕ ЗАБОЛЕВАНИЕ - кенеттен ауыру

ВНЕЗАПНЫЙ - кенеттен

ВНЕКЛЕТОЧНОЕ ВЕЩЕСТВО - жасуша **сыртындағы** заттек

ВНЕШНЯЯ СЕКРЕЦИЯ - сыртка **сөлдену,** сыртқа **сөл шығару,** сырткы секреция

ВНЕШНЯЯ СРЕДА - сыртқы орта

ВНУТРЕННИЕ БОЛЕЗНИ - **ішкі** аурулар

ВНУТРЕННОСТИ - ішек-карын

ВНУТРЕННЯЯ СЕКРЕЦИЯ - ішке **сөлдену,** ішке сел **шығару**, ішкі секреция

ВНУТРИВЕННОЕ ВВЕДЕНИЕ - вена аркылы енгізу

ВНУТРИКЛЕТОЧНОЕ ВЕЩЕСТВО - жасуша ішіндегі заттек

ВНУТРИУТРОБНЫЙ - **құрсақтағы,** іштегі

ВНУШЕНИЕ - иландыру

ВОБЛА - торта шабақ, **қара-көз**

ВОВРЕМЯ - **уақытында,** уақтылы

ВОДА - су

~ газированная - газды су

~ минерализованная - минералданған су

~ минеральная - минералды су

- питьевая - ауыз су

ВОДКА - арак

ВОДНО-СОЛЕВОЙ БАЛАНС - су-түз балансы, су-түз теңесімі

ВОДНЫЙ БАЛАНС - су алмасу үйлесімділігі, су алмасу теңесімі

ВОДОЛЕЧЕБНИЦА - **су ем**ханасы

ВОДОЛЕЧЕБНЫЕ ПРО**ЦЕДУРЫ** - сумен емдеу шаралары

ВОДОЛЕЧЕНИЕ, ГИДРОТЕРАПИЯ - сумен емдеу

ВОДОРАСТВОРИМЫЙ - суда еритін

ВОДОТОД - **сутегі**

ВОДОРОДИСТЫЙ - сутекті

ВОДЫ ЦЕЛЕБНЫЕ - шипалы сулар

ВОДЯНИСТЫЙ - суы **көп,** сулы

ВОДЯНКА - шемен

ВОЗ (ВСЕМИРНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ) - ДДСҰ **(Дүниежүзілік** денсаулық сактау үйымы)

ВОЗБУДИМОСТЬ - коз**ғыштық, қозымдылық**

ВОЗБУДИТЕЛИ ИНФЕКЦИОННЫХ БОЛЕЗНЕЙ - жүқпалы аурулардың коздыр**ғыштары**

ВОЗБУДИТЕЛЬ - коздыр**ғыш**

ВОЗБУДИТЬ - коздыру

ВОЗБУДИТЬ АППЕТИТ - **тәбет** ашу

ВОЗБУЖДАЮЩИЕ АППЕТИТ - тәбет ашатын

ВОЗБУЖДАЮЩИЕ СРЕДСТВА - коздырушы заттар

ВОЗБУЖДЕНИЕ - козу

ВОЗВРАТ - кайтарылу, қайтарып беру, қайта келу

ВОЗВРАТНЫЙ ТИФ - сокпа сүзек

ВОЗГОНКА - буга айналдыру